

Piteå Kommun
Barn- och utbildningsnämnden

Stöd inför utveckling av samrådsforum i kommunens förskole- och skolenheter

Fr o m 2011-07-01

2011-01-28

Innehållsförteckning

Elev och föräldrainflytande	2
Förskolechefs, rektors ansvar	2
Samrådsforum	2
Ärenden som inte får tas upp samrådsforum.....	2
Forumets organisation	3
Dokumentation	3
Arbetsformer	3
Information till och från övriga barn, elever och vårdnadshavare	3
Forumet utvärderar löpande sin egen verksamhet.....	4
Elektroniska mötesplatser	4
Dialog med e-post	4
Information om samrådsforum på enhetens webbplats.....	4
Sociala medier	4
Enkätverktyg via webb.....	4
Kontakter med barn- och utbildningsnämnden	4
Åtterrapporering till Barn- och utbildningsnämnden.....	5
Utdrag ur läroplanernas och skollagens bestämmelser om inflytande i förskola och skola	6
Läroplan för förskolan (träder i kraft 2011-07-01)	6
Läroplan för grundskolan (träder i kraft 2011-07-01).....	6
Ny skollag (träder i kraft 2011-07-01)	7
Utdrag ur proposition till ny skollag	8

Elev och föräldrainflytande

Barn, elever och vårdnadshavare ska ha inflytande över utbildningen. De ska löpande stimuleras att ta aktiv del i arbetet med att vidareutveckla utbildningen och hållas informerade i frågor som rör dem. Informationen ska anpassas efter ålder och mognad.

Inflytande finns på olika nivåer. Barn, elever och vårdnadshavare ska vid utvecklingssamtal få individuell information för att kunna påverka utveckling och lärande. Inflytande i grupp vid föräldramöten, klassråd, elevråd och enhetens samrådsforum.

Förskolechefs, rektors ansvar

En förutsättning för att elever och vårdnadshavare ska kunna utöva inflytande är att de informeras om verksamhetens mål, styrdokument och var olika beslut fattas.

Rektorsområdet ska utarbeta en lokal planering för hur rektorsområdet ska arbeta med att utveckla informationen men också hur barn, elever och vårdnadshavare kan påverka skolarbetet.

Förskolechef, rektor har samråds- och informationsskyldighet för frågor som rör verksamheten som har betydelse för barnen, eleverna och vårdnadshavarna.

Förskolechef, rektor informerar barn, elever och vårdnadshavare om förskolans och skolans regler och vilka möjligheter som finns för inflytande och samråd.

Samrådsforum

Vid varje förskole- och skolenhet ska det finnas ett eller flera forum för samråd med barnen, eleverna och vårdnadshavare för barn i förskolan, vårdnadshavare för elever i förskoleklassen, grundskolan, grundsärskolan och fritidshemmet. Ett forum för samråd har två huvuduppgifter. Den ena är att vara en mötesplats där barn, elever och vårdnadshavare kan föra fram förslag och synpunkter i olika frågor. Den andra huvuduppgiften är att ge information om förändringar som kommer att beröra dem och att lyssna på deras åsikter.

Forumet kan även vara remissinstans i ärenden som beslutas i barn- och utbildningsnämnden och som påverkar barn, elever och vårdnadshavare. Vid remisser är det viktigt att råden får tillgång till ordentligt underlag samt att remisstiden är väl tilltagen. Underlaget kan till exempel innehålla förslag till beslut med motivering och konsekvensanalyser.

Ärenden som inte får tas upp samrådsforum

Ärenden som rör enskilda barn, elever, vårdnadshavare eller personal får inte diskuteras.

Forumets organisation

Alla förskole- och skolenheter ska ha minst ett samrådsforum per enhet. Med enhet menas de förskole- och skolbyggnader med gemensam gård som hör till en viss förskola/skola. Förskolechef/ rektor är ordförande och sammankallande. Förskolechef/rektor kan utse åt annan att vara ordförande.

Forumet bör bestå av företrädare för lärare och annan skolpersonal, företrädare för barnen eller eleverna samt deras vårdnadshavare. Barn, elever och vårdnadshavare bör ha lika många representanter. I grundskolan bör elever i de senare skolåren ges möjlighet att delta i forumets arbete.

Barn- och utbildningsnämnden rekommenderar att vårdnadshavare ingår i samrådsforum inom gymnasieskolan och gymnasiesärskolan till och med det läsåret eleverna når myndighetsåldern.

Förskolan och skolan har ett demokratiuppdrag och därför utser varje enhet sammansättning av och representanterna i samrådsforum.

Dokumentation

Dagordning och protokoll upprättas skriftligt. Originalprotokoll förvaras hos rektorsexpeditionen och bevaras.

Arbetsformer

Varje råd skall utveckla och hitta sin egen arbetsform utifrån den lokalt beslutade planeringen för information och delaktighet. Arbetsformerna skall vara sådana att varje medlem ska ha inflytande och känna delaktig i arbetet, förstå och kunna förmedla sina synpunkter. Rådet ska ha en öppen dialog där alla synpunkter tas på allvar.

Information till och från övriga barn, elever och vårdnadshavare

Medlemmarna har gemensamt ansvar för att förmedla information till och från forumet. Samtliga barn, elever och vårdnadshavare i rektorsområdet kan också komma med förslag på frågor till forumet via sin representant eller rektor.

Förskolechef, rektor ansvarar för att kallelse och dagordning i god tid före möte skickas ut till medlemmarna. Dagordningen läggs ut på enhetens hemsida.

Protokoll läggs ut på enhetens hemsida för att göra det möjligt för alla att ta del av de frågor som behandlats i rådet.

Förskolechef, rektor avgör om dagordning och protokoll dessutom ska vidarebefordras per e-post eller post till vårdnadshavarna. Förskolechef, rektor ansvarar för att säkerställa rutiner för att även vårdnadshavare som saknar dator i hemmet får tillgång till informationen.

Forumet utvärderar löpande sin egen verksamhet

Förskolechef, rektor beskriver i kvalitetsredovisningen hur man arbetat med inflytandet i samrådsforum.

Elektroniska mötesplatser

Dialog med e-post

E-post är ett snabbt och kostnadsfritt sätt att sprida information till större grupper. Kontakt med vårdnadshavare kan upprätthålls via e-postlistor. Det är viktigt att vårdnadshavare som saknar e-post också får tillgång till viktig information.

Information om samrådsforum på enhetens webbplats

Webbsidor är kommunens kanal för information och service. Förskolechef, rektor är ansvarig för att enhetens hemsida innehåller aktuell information.

På hemsidan ska finnas tydlig information om kontaktuppgifter till medlemmarna ¹. Här publiceras enhetens planering för inflytande och information, forumets mötesplanering, kallelser, dagordning, protokoll, stöd för utveckling av samrådsforum, länk till barn- och utbildningsnämndens hemsida och annat av intresse.

Sociala medier

Sociala medier är en arena för kommunikation. Rektor, förskolechef beslutar om sociala medier ska användas. Kommunens anvisningar för sociala medier ska följas. Förskolechef, rektor ansvarar för inlägg samt de kommentarer som lämnas.

Riktlinjer för sociala medier finns i W:\BOKHYLLAN\Styrande dokument\6. ANVISNING, INSTRUKTION

Enkätverktyg via webb

För att göra enkäter till barn, elever och vårdnadshavare i rektorsområdet kan webbverktyg användas.

Kontakter med barn- och utbildningsnämnden

Barn- och utbildningsnämnden kan kontaktas via myndighetsbrevlådan

bu-namnd@pitea.se eller per post hos Piteå kommun, Barn- och utbildningsnämnden, 941 85 PITEÅ.

Förskolors och skolors hemsidor länkar till kommunens information om barn- och utbildningsnämnden. På webbsidorna finns uppgifter om sammanträdesdagar, protokoll, kontaktpolitikernas namn, telefonnummer, e-postadresser och protokoll.

¹ Personer med skyddade personuppgifter får inte publiceras på hemsidan. Ta även hänsyn till personuppgiftslagens bestämmelser.

Forumet bjuder in kontaktpolitikerna till ett möte per läsår.

Ledamöterna har även ett eget ansvar för att kontakta de forum som finns i kontaktpolitikerområdet.

Återrapportering till Barn- och utbildningsnämnden

Om samrådsforumet anser att någon punkt i protokollet bör delges Barn- och utbildningsnämnden, svara rektor för att så görs. Protokollsutdrag med uppgifter om vilket samrådsforum som är avsändare, datum för mötet och den fråga det handlar om skickas till bu-namnd@pitea.se för kännedom. Sekreterare på förvaltningen samlar inkomna punkter som tas upp vid kommande nämndsberedning.

Utdrag ur läroplanernas och skollagens bestämmelser om inflytande i förskola och skola

Läroplan för förskolan (träder i kraft 2011-07-01)

Avsnitt 2.1 Normer och värden

Förskolläraren ansvarar för att förskolan tillämpar ett demokratiskt arbetssätt sid

Avsnitt 2.3 Barns inflytande

I förskolan läggs grunden för att barnen ska förstå vad demokrati är. Barnens sociala utveckling förutsätter att de alltefter förmåga får ta ansvar för sina egna handlingar och för miljön i förskolan. De behov och intressen som barnen själva på olika sätt ger uttryck för bör ligga till grund för utformningen av miljön och planeringen av den pedagogiska verksamheten.

Avsnitt 2.4 Förskola och hem

Vårdnadshavare har ansvaret för sina barns fostran och utveckling. Förskolan ska komplettera hemmet genom att skapa bästa möjliga förutsättningar för att varje barn ska kunna utvecklas rikt och mångsidigt. Förskolans arbete med barnen ska därför ske i ett nära och förtroendefullt samarbete med hemmen. Föräldrarna ska ha möjlighet att inom ramen för de nationella målen vara med och påverka verksamheten i förskolan. Att förskolan är tydlig i fråga om mål och innehåll är därför en förutsättning för barnens och föräldrarnas möjligheter till inflytande.

Avsnitt 2.7 Förskolechefen har ansvar för att

- Systematiskt och kontinuerligt planera, följa upp och utveckla verksamheten
- Det systematiska kvalitetsarbetet genomförs under medverkan av förskollärare, barnskötare och övrig personal samt för att erbjuda barnens vårdnadshavare möjlighet till deltagande i kvalitetsarbetet
- Förskolans arbetsformer utvecklas så att barnens aktiva inflytande gynnas
- Formerna för samarbete mellan förskolan och hemmen utvecklas och att föräldrarna får information om förskolans mål och sätt att arbeta.

Läroplan för grundskolan (träder i kraft 2011-07-01)

1. Skolans värdegrund och uppdrag

Grundläggande värden.

Det offentliga skolväsendet vilar på demokratins grund.

Rättigheter och skyldigheter.

Skolan ska klargöra för elever och föräldrar vilka mål utbildningen har, vilka krav skolan ställer och vilka rättigheter och skyldigheter elever och deras vårdnadshavare har.

Att den enskilda skolan är tydlig i fråga om mål, innehåll och arbetsformer är en förutsättning

för elevers och vårdnadshavares rätt till inflytande och påverkan. Det är inte minst viktigt som underlag för den enskildes val i skolan.

2. Övergripande mål och riktlinjer

2.3 Elevernas ansvar och inflytande

De demokratiska principerna att kunna påverka, ta ansvar och vara delaktig ska omfatta alla elever. Elever ska ges inflytande över utbildningen. De ska fortlöpande stimuleras att ta aktiv del i arbetet med att vidareutveckla utbildningen och hållas informerade i frågor som rör dem. Informationen och formerna för elevernas inflytande ska anpassas efter deras ålder och mognad. Eleverna ska alltid ha möjlighet att ta initiativ till frågor som ska behandlas inom ramen för deras inflytande över utbildningen.

2.4 Skola och hem

Skolans och vårdnadshavarnas gemensamma ansvar för elevernas skolgång ska skapa de bästa möjliga förutsättningarna för barns och ungdomars utveckling och lärande.

2.8 Rektorns ansvar

Som pedagogisk ledare och chef för lärarna och övrig personal i skolan har rektorn det övergripande ansvaret för att verksamheten som helhet inriktas mot de nationella målen. Rektorn ansvarar för att skolans resultat följs upp och utvärderas i förhållande till de nationella målen och kunskapskraven. Rektorn har ansvaret för skolans resultat och har, inom givna ramar, ett särskilt ansvar för att skolans arbetsformer utvecklas så att ett aktivt elevinflytande gynnas.

Ny skollag (träder i kraft 2011-07-01)

1 kap 3 § Definition av begreppet enhet

Förskoleenhet: av huvudman för förskola organiserad enhet som omfattar verksamhet i en eller flera förskolebyggnader som ligger nära varandra och till enheten knuten verksamhet som inte bedrivs i någon förskolebyggnad,

Skolenhet: av huvudman för annan skolform än förskola organiserad enhet som omfattar verksamhet i en eller flera skolbyggnader som ligger nära varandra och till enheten knuten verksamhet som inte bedrivs in någon skolbyggnad.

4 kap Kvalitet och inflytande

3 §: Varje huvudman inom skolväsendet ska på huvudmannanivå systematiskt och kontinuerligt planera, följa upp och utveckla utbildningen.

4 §: Ovanstående ska även utföras på förskole- och skolenhetsnivå.

Kvalitetsarbetet genomförs under medverkan av lärare, förskollärare, övrig personal och elever. Barn i förskolan, deras vårdnadshavare och elevernas vårdnadshavare ska ges möjlighet att delta i arbetet.

Rektor och förskolechef ansvarar för planering, uppföljning och utveckling av utbildning på förskole- och skolenhetsnivå.

5 §: Inriktningen ska vara att de mål som finns för utbildningen i skollagen och i andra föreskrifter uppfylls.

6 §: Det systematiska kvalitetsarbetet ska dokumenteras.

7 §: Om det vid uppföljning, genom klagomål eller på annat sätt kommer fram att det finns brister i verksamheten, ska huvudmannen se till att nödvändiga åtgärder vidtas.

8 §: Huvudmannen ska ha skriftliga rutiner för att ta emot och utreda klagomål mot utbildningen. Information om rutinerna ska lämnas på lämpligt sätt.

9 §: Barn och elever ska ges inflytande över utbildningen. De ska fortlöpande stimuleras att ta aktiv del i arbetet med att vidareutveckla utbildningen och hållas informerade i frågor som rör dem. Informationen och formerna för inflytandet ska anpassas efter ålder och mognad. Eleverna ska alltid ha möjlighet att ta initiativ till frågor som ska behandlas inom ramen för deras inflytande i utbildningen. Elevernas och deras sammanslutningars arbete med inflytandefrågor ska även i övrigt stödjas och underlättas.

12 §: Vårdnadshavare för barn i förskolan och för elever i förskoleklassen, grundskolan, grundsärskolan och fritidshemmet ska erbjudas möjlighet till inflytande i utbildningen.

13 §: Vid varje förskole- och skolenhet ska det finnas ett eller flera forum för samråd med barnen, eleverna och vårdnadshavare i förskolan, förskoleklassen, grundskolan, grundsärskolan och fritidshemmet. Där ska sådana frågor behandlas som är viktiga för enhetens verksamhet och som kan ha betydelse för barnen, eleverna och vårdnadshavarna. De ska informeras om de frågor som ska behandlas där och ges tillfälle att komma med synpunkter innan beslut fattas. Rektorn eller förskolechefen ansvarar för att det finns forum för samråd och för att informations- och samrådsskyldigheten fullgörs.

14 §: Den närmare utformningen av inflytandet ska anges i samband med den planering av verksamheten som föreskrivs i 4 § (kvalitetsarbete på enhetsnivå). Barnen, eleverna och vårdnadshavarna ska informeras om vad som gäller i fråga om inflytande och samråd. De ska också informeras om huvuddragen i de bestämmelser som gäller för utbildningen. Rektorn eller förskolechefen ansvarar för att sådan information lämnas.

Utdrag ur proposition till ny skollag

Skälen för regeringens förslag:

Inom varje förskole- och skolenhet måste det finnas ett aktivt och systematiskt arbete med barns, elevers och vårdnadshavares inflytande. Det kan inte lämnas helt öppet för en förskola eller skola att välja om man vill arbeta med inflytandefrågor eller inte. Det måste finnas en

lokalt beslutad planering för hur man vill arbeta med att utveckla informationen samt möjligheten för berörda att vara delaktiga och kunna påverka.

Inflytande ingår i ett eller flera forum där åsikter kan bytas. Ett forum för samråd har två huvuduppgifter. Den ena är att vara arena där barn, elever och vårdnadshavare för fram förslag och synpunkter i olika frågor. Den andra är att ge information om kommande beslut i så god tid och i sådan ordning att det innebär en reell möjlighet till inflytande.

Syftet med forum är inte att ersätta befintliga och fungerande samverkansformer. Forumet ersätter inte elevernas egna sammanslutningar, t ex elevråd.

Ett forum för samråd regleras inte i detalj mer än att det ska behandla frågor som är viktiga för verksamheten och som kan ha betydelse för barn, elever, vårdnadshavare och andra berörda. Det anges inte i detalj inom vilka frågor som informationsskyldigheten ska fullgöras.

Forumet bör bestå av dels företrädare för lärare och annan skolpersonal, dels av företrädare för barnen eller eleverna samt deras vårdnadshavare. Barn, elever och vårdnadshavare föreslås ha lika många representanter.

Barnens och elevernas företrädare ska ges möjlighet att delta i forumens arbete med hänsyn till ålder och mognad. När det gäller inflytande i förskolan är det naturligt att vårdnadshavarna företräder sina barn i dialogen med förskolans ledning och personal. Samtidigt är det ett självklart inslag i det dagliga arbetet att personalen låter barnen uttrycka sina åsikter. För att göra de yngsta barnen delaktiga handlar det om ett samspel, där de vuxna tolkar barns agerande och kroppsliga uttryck. Personalen kan med stöd av observationer, samtal och dokumentation om s v ta reda på barnens intresse och behov m m.

Exempelvis i grundskolan bör elever framför allt i de senare skolåren delta i forumets arbete.

Föräldrars inflytande minskar i styrka i takt med att barnens ålder ökar och att barnen själva kan bevaka intressen. Det föreslås ingen allmän bestämmelse om vårdnadshavares inflytande i gymnasie- eller gymnasiesärskolan. Inget hindrar att dessa ges ett inflytande där formerna bestäms på lokal nivå.

Förskolan och skolan har ett demokratiuppdrag och därför bör man utgå från att varje enhet fattar demokratiska beslut om vilka som ska delta i ett forum för samråd. Skollagsberedningen föreslår ingen ytterligare reglering av hur representanter utses eftersom man utgår från demokratiuppdraget.

Varje förskole- och skolenhet ska dokumentera sitt arbete med inflytande för samtliga inflytandeformer utifrån bestämmelser om systematiskt kvalitetsarbete.

Det systematiska arbetet med samrådsforum innebär inte ökade krav, utan syftet är att ge möjlighet till reellt inflytande. Det är främst de formella inslagen som regleras i lag därför är det en uppgift inför varje enhet att i demokratiska former överväga vilka frågor som är viktiga att samråda kring för att ge möjlighet till ett inflytande. Förskolechef, rektor har ansvaret och

står för kontinuiteten och initiativen i inflytandefrågorna men uppgiften att leda ett forum kan delegeras.